

Asteri-auktoriteettitietokannan esittely

Minttu Hurme / KVP, tietojärjestelmät

Kuvailun tiedotuspäivät 20. - 21.3.2013

- Yleistä auktoriteeteista
- Asterin vaiheet: nyt, kohta ja tulevaisuudessa
- Asteri käytännössä

Yleistä auktoriteeteista

NATIONAL LIBRARY NETWORK SERVICES

Käsitteitä ja määritelmiä

- **Auktoriteetti** = termin tai nimen standardoitu, yhtenäinen muoto. Yhdelle asialle yksi hakumuoto tai useita hyväksytyjä muotoja yhteen linkitettynä
- **Auktoriteettitietue** = erillinen tietue, jossa nimen tai termin ohjeellinen muoto sekä mahdolliset viittaukset ja lisätiedot
- **Auktoriteettivalvonta** = prosessi, jolla luodaan yhdenmukaiset, ohjeelliset muodot tietokantaan ja käytetään niitä hyväksi tiedon tallennuksessa ja haussa

Auktoriteettien tyypit

- henkilönnimet, yhteisöt, kokoukset
- tekijä-nimekkeet
- sarjannimet, yhtenäistetyt nimekkeet
- asiasanat: yleiset, maantieteelliset, aikaa ilmaisevat, lajityyppiä ilmaisevat, lisämääreet

Auktoriteetit ja kuvailun tulevaisuus

- nykyiset auktoriteettitietueet henkilöiden, yhteisöjen, teosten, käsitteiden jne. kuvailun pohjana
- tulevaisuudessa tarvitaan 'auktoriteettitietueet' myös sellaisille entiteeteille, joille niitä ei ole toistaiseksi tarvittu

Auktoriteettitietueet

- auktoriteettitietueille on oma MARC 21 –formaattinsa:
<http://www.kansalliskirjasto.fi/extra/marc21/aukt/index.htm>
- Fennican ohjeet auktoriteettitietueista:
 - [Ohjeet henkilön kuvailutietojen merkitsemiseksi Fennican auktoriteettitietokantaan Marc 21-formaatissa](#)
 - [Ohjeet yhteisön kuvailutietojen merkitsemiseksi Fennican auktoriteettitietokantaan Marc 21-formaatissa](#)

Asterin vaiheet

NATIONAL LIBRARY NETWORK SERVICES

Asteri nyt

Auktoriteettien poiminta Melindassa:

- Kansalliskirjaston ylläpitämät sanastot (*YSA, Allärs, Musa, Cilla*) poimittavissa tietueisiin (*alkuvuosi 2013*)
- Fennican ja Alman henkilöt ja yhteisöt poimittavissa tietueisiin (*keväällä 2013*)
- Violan henkilöt ja yhteisöt poimittavissa tietueisiin (*myöhemmin 2013*)

- auktoriteetit päivitetään joka yö Voyager-kannoista, joissa ne tuotetaan

Asteri kohtapuoliin

Auktoriteettien integroitu käyttö Melindassa:

- Melindan hakuindeksit rikastetaan auktoriteettitietueiden tiedoilla
 - bibliografinen tietue on löydettävissä kaikilla auktoriteettitietueesta löytyvillä hakumuodoilla
- automaattinen auktoriteettivalvonta ja auktoriteeteissa tapahtuvien muutosten päivittäminen bibliografisiin tietueisiin
- auktoriteettien tuotanto suoraan Aleph-Melindassa

Auktoriteettitietueet muissa järjestelmissä:

- auktoriteettitietueiden replikoituminen Melinda-kirjastojen paikalliskantoihin
- auktoriteettitietueiden poiminta (*Z39.50/SRU*) muihin paikalliskantoihin
- Asterin OPAC

Asteri tulevaisuudessa

Auktoriteettien laajempi tuotanto:

- ulkomaiset henkilö- ja yhteisöauktoriteetit
- teosauktoriteetit (myös musiikkiteokset)
- lisää sanastoja

- tarvitaan tiedontuottajia myös muista kirjastoista

Asteri käytännössä

NATIONAL LIBRARY NETWORK SERVICES

Auktoriteettien poiminta Melindassa

- Alephin luettelointiohjelmalla Melindaan luetteloissa voi hakea Asteri-tietokannan auktoriteetteja ja näin varmistaa, että tietueessa on käytössä ohjeellinen, vahvistettu muoto
- Komennolla ***Edit Actions*** > ***Search Field Headings of Other Base*** (***Ctrl-F3***) siirretään Asterin otsikkoindeksistä haluttu muoto haluttuun käsiteltävän tietueen kenttään
- Auktoriteettivalvonta korjaa kielletyt muodot oikeiksi
- Kokonaisia auktoriteettitietueita pääsee tutkimaan ***Expand***-komennolla

Ohjeet poimintaan

- Ohjeet auktoriteettien käyttöön Metiva-wikissä:
<https://wiki.helsinki.fi/display/Metiva/Alephin+otsikkomuotohaut>
- Aleph-luettelointiohjelman asetuksiin tarvittavat muutokset:
<https://wiki.helsinki.fi/pages/viewpage.action?pageId=98075755>

<u>240</u>	<u>30</u>	<u>a</u>	Step-by-step guide to surface stitching techniques
<u>260</u>		<u>a</u>	Tunbridge Wells :
		<u>b</u>	Search Press,
		<u>c</u>	2012.
<u>300</u>		<u>a</u>	272 s. :
		<u>b</u>	kuv. ;
		<u>c</u>	28 cm.
<u>336</u>		<u>a</u>	Teksti
<u>337</u>		<u>a</u>	ei välittävää laitetta
<u>500</u>		<u>a</u>	Testitietue.
<u>650</u>	<u>7</u>	<u>a</u>	käsityöt
		<u>2</u>	ysa
<u>650</u>	<u>7</u>	<u>a</u>	käsityöohjeet
		<u>2</u>	ysa
<u>650</u>	<u>7</u>	<u>a</u>	ompelu
		<u>2</u>	ysa
<u>650</u>	<u>7</u>	<u>a</u>	ompeletyöt
		<u>2</u>	ysa
<u>650</u>	<u>7</u>	<u>a</u>	kirjont
<u>788</u>	<u>1</u>	<u>a</u>	Dage, Patricia.

# Docs	Ref.	Headings	Auth. info.
1		kirjoneuleet (ysa)	Asteri SUB, 150 , bab, UPD=Y
1		kirjonta (ysa)	Asteri SUB, 150 , bab, UPD=Y
1		kirjosieppo (ysa)	Asteri SUB, 150 , bab, UPD=Y
1		kirjurit (ysa)	Asteri SUB, 150 , bab, UPD=Y
1		kirkasvaloahoito (ysa) Public Note: Masennuksen oireisiin käytetty päivittäinen hoito kirkaalla valolla	Asteri SUB, 150 , bab, UPD=Y
1		kirkasvalolamput (ysa)	Asteri SUB, 150 , bab, UPD=Y
1		kirkkaus (ysa)	Asteri SUB, 150 , bab, UPD=Y

Asiasanakenttään haetaan termiä "kirjonta". Kun termi valitaan Asterin otsikkomuotolistasta, Aleph täydentää sen ja sanastolyhenteen bibliografiseen tietueeseen.

200 — a Tunbridge wens :
 b Search Press,
 c 2012.
 300 — a 272 s. :
 b kuv. ;
 c 28 cm.
 336 — a Teksti
 337 — a ei välittävää laitetta
 500 — a Testitietue.
 650 7 a käsityöt
 2 ysa
 650 7 a käsityöohjeet
 2 ysa
 650 7 a ompelu
 2 ysa
 650 7 a ompelutyöt
 2 ysa
 650 7 a **koruomp**
 788 1 a Bage, Patricia.

# Docs	Ref.	Headings	Auth. info.
1		Korundi (kulttuuritalo) (ysa) Public Note: Rovaniemellä sijaitseva kulttuuritalo	Asteri SUB, 150 , bab, UPD=Y
1		koruompelu (ysa)	Asteri SUB, 450 , bab, UPD=Y
1		korut (ysa)	Asteri SUB, 150 , bab, UPD=Y
1		korutaide (ysa)	Asteri SUB, 150 , bab, UPD=Y
1		korutaiteilijat (ysa)	Asteri SUB, 150 , bab, UPD=Y
1		korva-, nenä- ja kurkkutautioppi (ysa)	Asteri SUB, 150 , bab, UPD=Y
1		korvaavat menetelmät (ysa)	Asteri SUB, 150 , bab, UPD=Y

Asiasanakenttään haetaan ei-ohjeellista termiä "koruompelu". Kun se valitaan Asterin otsikkomuotolistasta, Aleph täydentää bibliografiseen tietueeseen ohjeellisen termin "kirjonta" ja sanastolyhenteen.

2 ykl
 245 04 a The stitching book :
 b a step-by-step guide to surface stitching techniques /
 c Patricia Bage ... [et al.]
 246 30 a Step-by-step guide to s
 260 — a Tunbridge Wells :
 b Search Press,
 c 2012.
 300 — a 272 s. :
 b kuv. ;
 c 28 cm.
 336 — a Teksti
 337 — a ei välittävää laitetta
 500 — a Testitietue.
 650 7 a käsityöt
 2 ysa
 650 7 a käsityöohjeet
 2 ysa
 650 7 a ompelu
 2 ysa
 650 7 a ompelutyöt
 2 ysa
 650 7 a kirjont
 700 1 a Bage, Patricia.

Headings in Library: FIN10 - Code: GEN

# Docs	Ref.	Headings	Auth. info.
1		kirjoneuleet (ysa)	Asteri SUB, 150 , bab, UPD=Y
1		kirjonta (ysa)	Asteri SUB, 150 , bab, UPD=Y
1		kirjosieppo (ysa)	Asteri SUB, 150 , bab, UPD=Y
1		kirjurit (ysa)	Asteri SUB, 150 . bab.
1		kirkasvalohoito (ysa) Public Note: Masennu käytetty päivittäinen ho valolla	
1		kirkasvalolamput (ysa)	
1		kirkkaus (ysa)	

Record Number 26771 in Library FIN10: 1 of 1

```

FMT AU
LDR cz a2200241n 4500
001 000026771
005 20121129161140.0
008 861100| |a|z||bab| | ana
040 |a FiFenn |b fin |f ysa
072 |a ysa98
150 |a kirjonta |2 ysa
450 |a brodeeraus |2 ysa
450 |a kirjailu |2 ysa
450 |a koruompelu |2 ysa
550 |w g |a käsityöt |2 ysa
550 |w h |a konekirjonta |2 ysa
550 |w h |a helmikirjonta |2 ysa
550 |w h |a pistokirjonta |2 ysa
550 |w h |a reikäompelu |2 ysa
550 |w h |a silkinauhakirjonta |2 ysa
550 |w h |a vanukirjonta |2 ysa
550 |w h |a vohvelikirjonta |2 ysa
SID |c 96211 |b ysa
CAT |a LOAD-YSA |b |c 20121129 |l FIN10 |h 1611
  
```

1. Messages | 2. Tag Information | 3. Browser | 4. HOL Records | 5. Objects

Asterin otsikkoluettelosta pääsee myös tarkastelemaan sitä auktoriteettitietuetta, josta valittu termi löytyy.

Huomattavaa

- vain auktorisoituja ketjuja voi (toistaiseksi) poimia Asterista ilman että ketjun jälkimmäiset asiasanat katoava
- replikoinnin ohjauskomennot (osakenttä **\$9**) kuitenkin säilyvät kentässä myös silloin, kun siihen poimitaan sisältö Asterista

Kysymyksiä? Kommentteja?

melinda-posti@helsinki.fi

asteri-posti@helsinki.fi

